

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodiskais materiāls
ĀRVALSTU INVESTORIEM
par uzņēmumu ienākuma nodokļa
atvieglojumiem

2020.gada februāris

Saturs

Latvijā dibināta uzņēmuma ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamais objekts	3
Nodokļa atvieglojumi ziedotājiem	5
Atvieglojums uzņēmumiem, kas veic lauksaimniecisko darbību	6
Atvieglojums par ārvalstīs samaksāto nodokli	6
Atvieglojums ienākumam no akciju atsavināšanas	7
Atvieglojums SEZ uzņēmumiem	7
Par reprezentācijas izdevumiem un personāla ilgtspējas pasākumu izdevumiem	8
Par izdevumu segšanu darbiniekiem un darbinieku ģimenes locekļiem	8
Normatīvie akti	9

Nodokļus Latvijā uzliek vispārīgā kārtībā saskaņā ar konkrēto nodokļu likumiem, kuros ir noteikta nodokļa aprēķināšanas un nomaksas kārtība, tostarp, piemērojamie nodokļa atvieglojumi un atlaides.

Kapitālsabiedrība, kura ir reģistrēta Latvijā Uzņēmumu reģistra komercreģistrā, ir uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāja, un tai ir pienākums maksāt uzņēmumu ienākuma nodokli saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumu (turpmāk – likums).

Latvijā dibināta uzņēmuma ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamais objekts

Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums, kas ir spēkā, sākot ar 2018.gada 1.janvāri, paredz nodokļa maksāšanu atlikt līdz brīdim, kad peļņa tiek sadalīta vai citā veidā novirzīta tādiem izdevumiem, kuri nenodrošina nodokļa maksātāja turpmāku attīstību, proti, nodokļa piemērošana ir pārcelta no peļņas gūšanas brīža uz peļņas sadales brīdi. Tādējādi neatkarīgi no gada laikā gūto ienākumu apmēra nodoklis būs jāmaksā tikai tad, ja uzņēmums sadalīs peļņu dividendēs vai tām pielīdzinātās izmaksās, veiks ar saimniecisko darbību nesaistītus izdevumus, veiks palielinātus procentu maksājumus, sniegs aizdevumus saistītām personām u.tml. Tādējādi nodokļa nomaksa var tikt atlikta, radot iespēju to reinvestēt uzņēmuma darbībā.

Ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamajā bāzē ietver šādus ar nodokli apliekamus objektus (likuma 4.panta otrā daļa):

- 1) sadalīto peļņu, kas ietver:
 - a) aprēķinātās dividendes, tai skaitā ārkārtas dividendes,
 - b) dividendēm pielīdzinātās izmaksas,
 - c) nosacītās dividendes, kas aprēķinātas saskaņā ar šā likuma 7.pantu;
- 2) nosacīti sadalīto peļņu, kas ietver:
 - a) ar saimniecisko darbību nesaistītos izdevumus, kas aprēķināti saskaņā ar likuma 8.pantu,
 - b) nedrošos debitoru parādus, kas aprēķināti saskaņā ar šā likuma 9.pantu,
 - c) palielinātus procentu maksājumus, kas aprēķināti saskaņā ar šā likuma 10.pantu,
 - d) aizdevumu saistītai personai, kas aprēķināts saskaņā ar šā likuma 11.pantu,
 - e) ienākumus, kurus nodokļu maksātājs būtu saņēmis, vai izdevumus, kuri nodokļu maksātājam nebūtu radušies, ja komerciālās un finanšu attiecības būtu veidotas vai nodibinātas pēc noteikumiem, kas būtu spēkā starp divām neatkarīgām personām, un ja šo starp saistītām personām (no kurām viena ir nodokļa maksātājs) slēgto darījumu vērtība būtu atbilstoša tirgus cenai (vērtībai), kuras aprēķināšanas metodes nosaka Ministru kabinets,
 - f) labumus, kurus nerezidents piešķir saviem darbiniekiem vai valdes (padomes) locekļiem, neatkarīgi no tā, vai saņēmējs ir rezidents vai nerezidents, ja tie tiek attiecināti uz pastāvīgās pārstāvniecības darbību Latvijā,
 - g) likvidācijas kvotu,

- h) reorganizācijas procesā citai personai nodoto aktīvu vērtību saskaņā ar šā likuma 18.pantu,
- i) tā aktīva vērtību, kuru Latvijas nodokļa maksātājs nodod tā pastāvīgajai pārstāvniecībai ārvalstī saimnieciskās darbības veikšanai, ja aktīva nodošanas rezultātā Latvija zaudē tiesības uzlikt nodokli nodotajam aktīvam,
- j) tā aktīva vērtību, kuru ārvalsts nodokļa maksātāja pastāvīgā pārstāvniecība Latvijā nodod tā galvenajam uzņēmumam vai citai pastāvīgajai pārstāvniecībai ārvalstī saimnieciskās darbības veikšanai, ja aktīva nodošanas rezultātā Latvija zaudē tiesības uzlikt nodokli nodotajam aktīvam,
- k) hibrīdneatbilstības rezultātu saskaņā ar šā likuma 7.¹ pantu.

Tāpat uzņēmumu ienākuma nodoklis tiek maksāts tikai peļņas sadales brīdī. Nosakot ar nodokli apliekamo bāzi, **ar nodokli apliekamā objekta vērtību dala ar koeficientu 0,8**, un **nodokļa likme ir 20 procenti**. Līdz brīdim, kamēr Latvijā dibināta uzņēmuma peļņa netiek sadalīta, nodoklis nav jāmaksā.

1.piemērs

SIA "A" Latvijā 20X1.gadā guvusi ieņēmumus 10 000 euro. Pamatojoties uz sabiedrības dalībnieku lēmumu, nolemts gūtos ieņēmumus novirzīt uzņēmuma turpmākajai attīstībai. Tādējādi 20X1.gada beigās sabiedrība iegādājusies ražošanas iekārtu par 9 000 euro. Savukārt 20X1.gada peļņu 1 000 euro plānots nesadalīt dividendēs. Līdz ar to nodoklis no peļņas, kas gūta 20X1.gadā, nav jāmaksā.

Nodokļa taksācijas periods ir **mēnesis**. Deklarācija ir iesniedzama, ja nodokļa maksātājam par attiecīgo mēnesi veidojas ar nodokli apliekams objekts saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumu. **Deklarācija jāiesniedz un nodoklis jāsamaksā** katru mēnesi **līdz nākamā mēneša 20.datumam**. Savukārt, ja nodokļa maksātājam neveidojas ar nodokli apliekams objekts konkrētajā mēnesī, tam ir tiesības deklarāciju neiesniegt, izņemot deklarāciju par pārskata gada pēdējo mēnesi. Tādējādi uzņēmumam Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā noteiktajā kārtībā un termiņā ir jāiesniedz nodokļa deklarācija par pārskata gada pēdējo mēnesi.

Attiecībā uz uzņēmumu ienākuma nodokļa piemērošanu nodokļa maksātājam ir tiesības izmantot nodokļa atvieglojumus, ja tam veidojas nodokļa bāze, pret kuru atvieglojums ir attiecināms:

- atvieglojums ziedotājiem,
- atvieglojums nodokļa maksātājiem, kas veic lauksaimniecisko darbību,
- atvieglojums par ārvalstīs samaksāto nodokli,
- atvieglojums ienākumam no akciju atsavināšanas,
- atvieglojums speciālo ekonomisko zonu (SEZ) uzņēmumiem,
- iepriekšējo gadu zaudējumu pārnešana u.c.

Nodokļa atvieglojumi ziedotājiem

Uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojuma piemērošanas vajadzībām **par ziedojumu uzskata mantu vai finanšu līdzekļus**, kurus nodokļa maksātājs, pamatojoties uz līgumu, bez atlīdzības nodod sabiedriskā labuma organizācijai, budžeta iestādei vai citai likuma 12.panta pirmajā daļā minētajai organizācijai tās statūtos, satversmē vai nolikumā norādīto mērķu sasniegšanai, ja saņēmējam nav noteikts pretpienākums veikt darbības, kuras uzskatāmas par atlīdzību.

Tātad nodokļa maksātājs var ziedot mantu vai finanšu līdzekļus un par veikto ziedojumu piemērot nodokļa atvieglojumu saskaņā ar likuma 12.pantu, bet par ziedotu pakalpojumu nodokļa atvieglojumu nepiemēro.

Nodokļa maksātājs pārskata gada laikā var izvēlēties piemērot **tikai vienu no šādiem atvieglojumiem**:

1.atvieglojuma veids – neiekļaut taksācijas perioda ar nodokli apliekamajā bāzē ziedoto summu, bet ne vairāk kā 5 procentu apmērā no iepriekšējā pārskata gada peļņas pēc aprēķinātajiem nodokļiem;

2.atvieglojuma veids – neiekļaut taksācijas perioda ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamajā bāzē ziedoto summu, bet ne vairāk kā 2 procentus no iepriekšējā pārskata gadā kopējās darba ņēmējiem aprēķinātās bruto darba samaksas, no kuras samaksāti valsts sociālās apdrošināšanas maksājumi;

3.atvieglojuma veids – samazināt taksācijas periodā par pārskata gadā aprēķinātajām dividendēm aprēķināto uzņēmumu ienākuma nodokli par 75 procentiem no ziedotās summas, nepārsniedzot 20 procentus no aprēķinātās uzņēmumu ienākuma nodokļa summas par aprēķinātajām dividendēm.

Minētie ierobežojumi attiecas uz **kopējo ziedojumu summu finanšu gada laikā**.

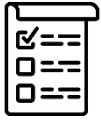
2.piemērs

SIA "B" ziedo sabiedriskā labuma organizācijai 1200 euro 20X1.gadā un izvēlas piemērot pirmo atvieglojuma veidu, nosakot uzņēmumu ienākuma nodokli. Pieļaujamo ziedojuma apmēru aprēķina kā 5 procentus no 20 000 euro, t.i., no iepriekšējā pārskata gada peļņas pēc nodokļiem. Tā kā šim maksātājam pieļaujamais ziedojuma apmērs ir 1000 euro (t.i., ziedojuma summa, kuru attiecina uz saimnieciskās darbības izdevumiem un kura nav jāiekļauj nodokļa bāzē), bet maksātājs ir faktiski ziedojis 1200 EUR, tad pārsnieguma summa 200 EUR (1200-1000) tam ir jāapliek ar nodokli kā ar saimniecisko darbību nesaistīti izdevumi.

3.piemērs

SIA "C" aprēķinājis dividendes no 20X1.gadā nopelnītās peļņas – 1000 euro. Nodoklis no dividendēm – 250 euro. Uzņēmums ziedojis 20X1.gadā 100 euro un izvēlēties piemērot trešo atvieglojuma veidu, atlaides summa 50 euro (75 procenti no 100, bet ne vairāk kā 20 procenti no 250). Uzņēmumam jānomaksā nodoklis 200 euro (250-50).

Atvieglojums uzņēmumiem, kas veic lauksaimniecisko darbību

Nodokļa **atvieglojumu nodokļa maksātājiem, kas veic lauksaimniecisko darbību** ([likuma 14.pants](#)), piemēro, samazinot pārskata gada ar nodokli apliekamo bāzi par 50 procentiem no summas, kas saņemta kā valsts atbalsts lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības (ES) atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai.

Ja uzņēmums saņem minētos maksājumus, bet ar nodokli apliekamā bāze pārskata gadā neveidojas, atvieglojumu nevar piemērot.

4.piemērs

Atbilstoši Lauku atbalsta dienesta (LAD) 20X0.gadā pieņemtajam lēmumam uzņēmumam 20X0.pārskata gadā tiek izmaksāti valsts un ES atbalsta maksājumi 2000 euro. Tādējādi uzņēmumam ir tiesības piemērot atvieglojumu un samazināt nodokļa bāzi 20X0.pārskata gadā par valsts un ES atbalsta maksājumiem 1000 euro apmērā.

Atvieglojums par ārvalstīs samaksāto nodokli

Nodokļa maksātājs ir tiesīgs **samazināt** taksācijas periodā ar nodokli apliekamajā bāzē iekļauto **dividenžu apmēru tādā apjomā, kādā ir saņēmis dividendes** no dividenžu izmaksātāja, kurš savā rezidences valstī ir uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātājs vai arī izmaksātāja valstī no dividendēm ir ieturēts nodoklis ([likuma 6.pants](#)).

Tātad, ja uzņēmums Latvijā saņem dividendes no cita Latvijas uzņēmuma vai ārvalstu uzņēmuma, kurš savā rezidences valstī ir samaksājis uzņēmumu ienākuma nodokli, uzņēmums šīs dividendes izmaksā, neapliekot ar nodokli.

Atbrīvojumu nepiemēro dividendēm, kas saņemtas no zemu nodokļu un beznodokļu (ārzonas) jurisdikcijām.

5.piemērs

Mātes sabiedrība SIA "D" plāno sadalīt dividendēs 20X0.gada peļņu, kuru veido meitas sabiedrības SIA "E" samaksātās dividendes. Ja SIA "D" 20X1.gadā izmaksā dividendes dalībniekam, tai rodas ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamā bāze. Vienlaikus, ievērojot likumā noteikto atvieglojumu, SIA "D" ir tiesības samazināt taksācijas periodā ar nodokli apliekamajā bāzē iekļauto dividenžu apmēru par dividendēm, kas 20X0.gadā saņemtas no SIA "E", kurš Latvijā ir uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātājs un, aprēķinot dividendes, ir aprēķinājis un samaksājis uzņēmumu ienākuma nodokli.

Atvieglojums ienākumam no akciju atsavināšanas

Nodokļa maksātājs ir tiesīgs **samazināt** taksācijas periodā ar nodokli apliekamajā bāzē iekļauto **dividenžu apmēru** par gūto **ienākumu no tiešās līdzdalības akciju atsavināšanas**, ja šo akciju turēšanas periods atsavināšanas brīdī ir vismaz 36 mēneši ([likuma 13.pants](#)).

Tātad, ja tiek atsavinātas tādas kapitāla daļas vai akcijas, kuras uz atsavināšanas brīdi ir personas īpašumā vismaz 36 mēnešus, aprēķinātās un izmaksājamās dividendes var samazināt par minēto kapitāla daļu vai akciju atsavināšanas vērtību.

Ja minētais ienākums no kapitāla daļas vai akcijas atsavināšanas pārsniedz taksācijas periodā nodokļa bāzē iekļauto dividenžu apmēru, starpību var attiecināt uz nākamajiem taksācijas periodiem (bez ierobežojuma laikā).

6.piemērs

SIA "F" 20X1.gada maijā atsavina akcijas par 1000 euro, kas bijušas tās īpašumā 37 mēnešus un tika iegādātas par 400 euro, un piemēro nodokļa atvieglojumu attiecībā uz ienākumu no šādu akciju atsavināšanas. Nodokļa bāzē iekļautās dividendes 20X1.gada maijā 100 euro apmērā var samazināt par daļu no gūtā ienākuma (100 euro), un atlikusī daļa (500=1000-400-100) ir attiecināma uz nākamajiem taksācijas periodiem.

Atvieglojums SEZ uzņēmumiem

Kapitālsabiedrības pārskata gadā aprēķināto nodokli no dividendēm ir tiesīgas samazināt par uzņēmumu ienākuma nodokļa **atlaides summu**, kas aprēķināta **saskaņā ar likumu "Par nodokļu piemērošanu brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās"** ([pārejas noteikumu 23.-25.punkts](#)).

Tātad uzņēmumam ir tiesības samazināt maksājamo nodokli no dividendēm atbilstoši speciālās ekonomiskās zonas piešķirtās atlaides apjomam.

7.piemērs

Liepājas speciālās zonas kapitālsabiedrība 20X0.gada maijā ir aprēķinājusi dividendes, un nodoklis no tām ir 100 euro. Tā kā sabiedrībai ir tiesības piemērot nodokļa atlaidi 80 procentu apmērā saskaņā ar likumu "Par nodokļu piemērošanu brīvostās un speciālajās ekonomiskajās zonās", sabiedrības maksājamais nodoklis no dividendēm ir 20 euro.

Par reprezentācijas izdevumiem un personāla ilgtspējas pasākumu izdevumiem

Ar nodokli apliekamajā bāzē neiekļauj (ar nodokli neapliek) **reprezentācijas izdevumus un personāla ilgtspējas pasākumu izdevumus, kas nepārsniedz 5 procentus no pirmstaksācijas gada bruto darba** algas, par kuru samaksāti valsts sociālās apdrošināšanas maksājumi, ja šie izdevumi uzskaitīti dalīti no citiem izdevumiem ([8.panta otrās daļas 7.punkts](#)).

Personāla ilgtspējas pasākumu izdevumi likuma izpratnē ir (likuma 8.panta ceturtā daļa):

1) izdevumi darbiniekiem paredzētu kolektīvu motivēšanas vai saliedēšanas pasākumu nodrošināšanai un citi izdevumi darbinieku kolektīva motivēšanai, ja šie labumi nav bijuši iekļauti fiziskās personas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamajā bāzē vai ja likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" šim ienākuma veidam ir noteikts atbrīvojums;

2) izdevumi saistībā ar sociālās infrastruktūras objektiem, kas šā likuma izpratnē ir tādi objekti, kuri nav tieši saistīti ar maksātāja saimniecisko darbību un nav paredzēti dzīvesvietas nodrošināšanai darbiniekam:

- darbinieku izmitināšanas izdevumi, ja darbs notiek arī nakts maiņās;
- izdevumi par sportam, ēdināšanai un darbinieku bērnu pieskatīšanai paredzētajām telpām;

3) darba koplīgumā paredzēto pasākumu izdevumi, kuri nav personificējami.

Par personāla ilgtspējas pasākumu izdevumiem uzskata:

- izdevumus, kuri veikti darbinieku kolektīvo pasākumu nodrošināšanai – izdevumi Ziemassvētku balles organizēšanai visiem darbiniekiem, gadskārtējo svētku svinēšanai uzņēmumā (t.sk., izdevumi telpu nomai, pasākumu organizēšanai, transporta izdevumiem, ēdināšanai, dzērienu iegādei);

- izdevumus par uzņēmuma sporta spēļu rīkošanu vai darbinieku komandas piedalīšanos publiskās sporta aktivitātēs (maratonā, velobraucienā) u.c.

Par izdevumu segšanu darbiniekiem un darbinieku ģimenes locekļiem

Nodokļa maksātājiem ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamajā bāzē, cita starpā, ietver ar **saimniecisko darbību nesaistītos izdevumus** ([likuma 8.pants](#)).

Pie izdevumiem, kas nav saistīti ar saimniecisko darbību, pieskaita visus **izdevumus, kas tieši nav saistīti ar nodokļa maksātāja saimniecisko darbību**, tai skaitā:

- izdevumus dalībnieku vai darbinieku atpūtai, izklaides pasākumiem un citus labumus dalībniekiem un darbiniekiem, ja šie labumi nav bijuši iekļauti fiziskās personas ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamajā ienākumā, izņemot gadījumu, kad likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" šim ienākuma veidam ir noteikts atbrīvojums,

- peļņas, apgrozījuma vai cita bāzes lieluma samazinājumu, kuru nodokļa maksātājs veic pēc savas iniciatīvas vai dalībnieka rīkojuma,

- nodokļa maksātāja izdevumus dāvinājumiem, dāvinājumos pārvērstiem kredītiem un aizdevumiem u.c.

Tomēr ar nodokli neapliek izdevumus, no kuriem **ieturēts iedzīvotāju ienākuma nodoklis**.

Tādējādi, ja uzņēmums apmaksā darbinieku vai to ģimenes locekļu privātos izdevumus, tad šie izdevumi nav pieskaitāmi pie ar saimniecisko darbību nesaistītiem izdevumiem un neveido ar nodokli apliekamo objektu, ievērojot nosacījumu, ka no šiem izdevumiem **ir ieturēts iedzīvotāju ienākuma nodoklis**.

8.piemērs

SIA "G" apmaksā veselības apdrošināšanas polises iegādi bijušajam darbiniekam. Izdevumi par polises iegādi ir pieskaitāmi pie saimnieciskās darbības izdevumiem un neveido ar nodokli apliekamo objektu, kas būtu jāiekļauj ar nodokli apliekamajā bāzē, ievērojot nosacījumu, ka no šiem izdevumiem ir ieturēts iedzīvotāju ienākuma nodoklis.

Valsts ieņēmumu dienesta mājas lapā (sadaļā [Nodokļi – Uzņēmumu ienākuma nodoklis – Informatīvie un metodiskie materiāli](#)) publicēts metodiskais materiāls "[Uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācijas aizpildīšanas kārtība](#)", kurā ar viegli uztveramiem piemēriem izskaidrota deklarācijas sagatavošanas un aizpildīšanas kārtība, sākot no 2018.gada 1.janvāra.

Normatīvie akti

[Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums](#)

[Ministru kabineta 2017.gada 14.novembra noteikumi Nr.677 "Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normu piemērošanas noteikumi"](#)

[Ministru kabineta 2018.gada 13.februāra noteikumi Nr.93 "Noteikumi par uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācijā iekļaujamo informāciju"](#)